

600

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 13 czerwca 2011 r.

w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i kandydatów na senatora w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 161 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczące przyjmowania zgłoszeń i reje-

stracji list kandydatów na posłów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i kandydatów na senatora w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2011 r. i podlega ogłoszeniu.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588 i Nr 134, poz. 777.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej:
S.J. Jaworski

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 13 czerwca 2011 r. (poz. 600)

WYTYCZNE DLA OKRĘGOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH, DOTYCZĄCE PRZYJMOWANIA ZGŁOSZEŃ I REJESTRACJI LIST KANDYDATÓW NA POSŁÓW W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I KANDYDATÓW NA SENATORA W WYBORACH DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**I. Postanowienia ogólne**

1. Okręgowa komisja wyborcza ustala na pierwszym posiedzeniu działania związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora, uwzględniając, że większość zgłoszeń jest dokonywana w okresie bezpośrednio poprzedzającym upływ terminu do ich dokonania. Dyżury w celu przyjmowania zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora komisja pełni we wszystkie dni powszednie. Informację o miejscu, dniach i godzinach dyżurów podaje się do publicznej wiadomości przez wywieszenie w siedzibie komisji, a także, w miarę możliwości, w formie komunikatu w lokalnej prasie oraz programach radiowych i telewizyjnych.
2. Dokumenty związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora oraz rejestracją list i kandydatów sporządzane są według wzorów określonych odrębną uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej.
3. Przy przyjmowaniu zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora oraz rejestracji list i kandydatów komisja powinna korzystać z dostarczonego przez Krajowe Biuro Wyborcze systemu informatycznego, za pomocą którego gromadzone są dane i tworzone są wymienione wyżej dokumenty.

4. W sprawach niżej wymienionych komisja podejmuje postanowienia w formie odrębnej uchwały:

- 1) wezwanie do usunięcia wad zgłoszenia oraz do uzupełnienia wykazu podpisów wyborców popierających zgłoszenie (art. 215 § 3 i 5, art. 216 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾); dalej powoływane przepisy dotyczą tej ustawy);
- 2) odmowa rejestracji listy kandydatów na posłów bądź poszczególnych kandydatów z tej listy lub kandydata na senatora (art. 215 § 3 i 5, art. 216 § 2, art. 217 § 2);
- 3) skreślenie kandydata z zarejestrowanej listy kandydatów na posłów lub skreślenie kandydata na senatora (art. 222 § 1);
- 4) uzupełnienie zarejestrowanej listy kandydatów na posłów (art. 222 § 2);
- 5) unieważnienie rejestracji listy kandydatów na posłów lub rejestracji kandydata na senatora (art. 222 § 3 i 4).

Postanowienia w tych sprawach wymagają uzasadnienia, a gdy przysługują od nich środek prawny — także zamieszczenia stosownego pouczenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588 i Nr 134, poz. 777.

II. Przyjmowanie zgłoszeń list kandydatów na posłów

1. Okręgowa komisja wyborcza, wykonując czynności związane z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów, powinna mieć na uwadze, że:

1) prawo do zgłoszenia list kandydatów na posłów mają tylko te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej uchwałę w sprawie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego w celu zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora lub tylko w celu zgłaszania list kandydatów na posłów (art. 98). Bieżąca informacja o tych komitetach jest dostępna na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl oraz w systemie informatycznym, o którym mowa w pkt I.3. Zbędne jest zatem żądanie od zgłaszającego przedkładania komisji uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w tej sprawie;

2) komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów na posłów, liczba zaś kandydatów na liście nie może być mniejsza niż liczba posłów wybieranych w tym okręgu i większa niż dwukrotność tej liczby. Ponadto na liście kandydatów:

a) liczba kandydatów — kobiet nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście,

b) liczba kandydatów — mężczyzn nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście.

Jeżeli w wyniku obliczeń okaże się, że 35% liczby wszystkich kandydatów na liście jest liczbą ułamkową, wówczas należy dokonać zaokrąglenia w górę.

Przykładowo, jeżeli w okręgu wyborczym wybieranych jest 12 posłów, wówczas na liście może zostać zgłoszonych nie mniej niż 12 kandydatów i nie więcej niż 24 kandydatów. Jeżeli na liście zgłoszono np. 15 kandydatów, wówczas 35% liczby wszystkich kandydatów stanowi 5,25. Dlatego też liczba kandydatów — kobiet zgłaszanych na takiej liście nie może być mniejsza niż 6 i liczba kandydatów — mężczyzn nie może być mniejsza niż 6 (art. 208 § 1, art. 211 § 2 i 3);

3) kandydat na posła może być zgłoszony tylko w jednym okręgu i tylko z jednej listy kandydatów na posłów (art. 208 § 2);

4) nie można kandydować równocześnie na posła i na senatora (art. 193 § 2);

5) kandydatem na posła może być tylko obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów osiągnął wiek 21 lat (art. 99 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Nie może być kandydatem na posła osoba:

a) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,

b) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,

c) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu,

d) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,

e) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.²⁾);

6) lista kandydatów na posłów powinna być poparta podpisami co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym (art. 210 § 1) albo do zgłoszenia powinno być dołączone zaświadczenie Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnieniu danego komitetu do zgłaszania list bez poparcia podpisami wyborców (art. 210 § 2 i 3).

2. Zgłoszenie, na piśmie, listy kandydatów na posłów powinno być doręczone komisji wyborczej osobiście przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub osobę przez niego upoważnioną, najpóźniej do godz. 24⁰⁰ w dniu, w którym upływa termin dokonywania zgłoszeń (art. 211 § 1 i 4).

Przyjmowanie dokumentów zgłoszenia komisja może powierzyć wyznaczonym osobom bądź utworzonym w tym celu zespołom. Przyjmujący zgłoszenie sprawdzają w obecności zgłaszającego, czy zostało ono złożone przez uprawnioną osobę i czy spełnia warunki określone w art. 211 § 2 i 3 oraz art. 212, numerują i opatrują pieczęcią komisji arkusze wykazu podpisów, a następnie wydają potwierdzenie zgłoszenia listy kandydatów na posłów.

3. Po przyjęciu zgłoszenia niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek zmian na liście kandydatów na posłów (art. 212 § 6).

4. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia okręgowa komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy zgłoszenie spełnia ustawowe wymagania. Odroczenie badania jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy z uwagi na dużą liczbę zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora komisja nie ma możliwości niezwłocznego przystąpienia do badania. Jednakże w takim przypadku badanie zgłoszenia i rozstrzygnięcie w jego sprawie musi nastąpić nie później niż 3 dnia po przyjęciu zgłoszenia.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 79, poz. 522, Nr 96, poz. 620, Nr 127, poz. 857, Nr 155, poz. 1036 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 76, poz. 408, Nr 84, poz. 455 i Nr 89, poz. 514.

Obowiązkowymi elementami zgłoszenia są:

- 1) nazwa i adres komitetu wyborczego, numer okręgu, w którym zgłaszana jest lista kandydatów na posłów, oraz nazwisko i adres pełnomocnika wyborczego komitetu, a gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika — również udzielone jej upoważnienie, zawierające dane określone w art. 211 § 4. Upoważnienie powinno być opatrzone datą wystawienia i podpisem pełnomocnika;
- 2) dane zgłoszonych kandydatów: ich nazwiska, wszystkie imiona (zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji ludności), zawód i miejsce zamieszkania (miejscowość) oraz oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy partii, której jest on członkiem (oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje), albo oznaczenie, że nie należy do partii politycznej. Brak w zgłoszeniu informacji o przynależności kandydata do partii politycznej, bez wyraźnego wskazania, że nie jest on członkiem żadnej partii, należy traktować jako nieudzielenie informacji w tym zakresie, co stanowi wadę zgłoszenia. Gdyby przy nazwisku kandydata była wskazana przynależność do więcej niż jednej partii, oznaczenie jego przynależności wskazuje zgłaszający.
Zgłaszający może wносить również o umieszczenie przy nazwisku kandydata niebędącego członkiem partii politycznej oznaczenia, że jest on popierany przez partię polityczną, wskazując nazwę bądź skrót nazwy tej partii. Wniosek w tej sprawie może być złożony tylko wraz ze zgłoszeniem. Fakt udzielenia poparcia powinien być potwierdzony na piśmie przez właściwy statutowy organ danej partii. Potwierdzenia może dokonać również terenowy organ statutowy partii, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego. Kandydat może być oznaczony nazwą lub skrótem nazwy tylko jednej partii; oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 1–3);
- 3) wskazanie skrótu nazwy komitetu wyborczego, którym zarejestrowaną listę kandydatów na posłów należy oznaczyć na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania. Jeżeli zgłaszający nie złoży wniosku o takie oznaczenie, okręgowa komisja wyborcza oznacza listę kandydatów na posłów pełną nazwą komitetu wyborczego. Oznaczenie nazwą lub skrótem nazwy umieszcza się w tym samym brzmieniu, jakie wynika z uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie przyjęcia zawiadomienia. Jeżeli w uchwale w sprawie przyjęcia zawiadomienia nie ma skrótu nazwy komitetu, okręgowa komisja wyborcza nie uwzględnia wniosku o oznaczenie listy kandydatów na posłów skrótem nazwy tego komitetu. Oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 4).

Do zgłoszenia muszą być załączone wymienione poniżej dokumenty:

- wykaz co najmniej 5000 podpisów wyborców, stale zamieszkałych w tym okręgu wyborczym, w którym dana lista jest zgłaszana, popierających zgłoszenie listy kandydatów na posłów wraz z oświadczeniem o liczbie złożonych podpisów albo zaświadczenie Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnieniu komitetu wyborczego do zgłaszania list bez poparcia podpisami wyborców (art. 212 § 5 pkt 1).
Sprawdzając prawidłowość złożenia wymaganej liczby podpisów, komisja zwraca uwagę, czy każda strona wykazu odpowiada ustawowym wymogom (art. 209 § 2 i 3). Jeśli strona z wymaganymi danymi zespolona będzie ze stroną bez tych danych, podpisy od miejsca zespolenia traktuje się jako złożone wadliwie. Jeżeli wykaz sporządzono na kartach dwustronnych, pierwsza strona takiej karty musi odpowiadać wymogom ustawowym, natomiast druga może zawierać wyłącznie dane i podpisy wyborców udzielających poparcia zgłoszeniu listy. Strony wykazu powinny być złożone w oryginale. Wypełnione strony wykazu będące kopiami traktuje się jako wadliwe. Czytelnie wpisane powinny być wszystkie dane wyborcy udzielającego poparcia objęte wykazem: nazwisko, imię, adres zamieszkania (miejscowość, ulica, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic — numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali), numer PESEL oraz własnoręczny jego podpis. Nie jest wymagane podawanie kodu pocztowego. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, a inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, numer domu, numer lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie należy uznać również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach noszą to samo nazwisko, co wskazywałoby, że są członkami rodziny wspólnie zamieszkałymi pod tym samym adresem,
- pisemna zgoda każdego kandydata na kandydowanie w danych wyborach z danej listy kandydatów, tj. wskazanie numeru okręgu wyborczego, w którym będzie kandydował, oraz nazwy komitetu wyborczego, który będzie zgłaszał jego kandydaturę. Zgoda na kandydowanie powinna zawierać dane, o których mowa w art. 212 § 5 pkt 2,
- oświadczenie każdego kandydata (art. 212 § 5 pkt 3), złożone według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o doku-

mentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów. Jeżeli kandydat, w związku z pełnieniem lub ubieganiem się o pełnienie funkcji publicznej określonej w powołanej ustawie, wcześniej składał oświadczenie, o którym wyżej mowa, składa zamiast niego informację według wzoru stanowiącego załącznik nr 2a do powołanej ustawy. Jeżeli z treści informacji wynikać będzie, że kandydat złożył oświadczenie według wcześniej obowiązujących wzorów, złożenie takiej informacji należy traktować jako wadę zgłoszenia.

Oświadczeń nie składają kandydaci urodzeni po dniu 31 lipca 1972 r. (art. 7 ust. 1 ustawy wyżej wymienionej),

– pisemne oświadczenie każdego kandydata o posiadaniu prawa wybieralności (art. 212 § 5 pkt 4).

5. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia listy kandydatów na posłów okręgowa komisja wyborcza występuje do Ministra Sprawiedliwości z zapytaniem o udzielenie informacji z Krajowego Rejestru Karnego o kandydatach z tej listy (art. 214). Do przygotowania wystąpienia komisja może korzystać z systemu informatycznego, o którym mowa w pkt I.3.

III. Przyjmowanie zgłoszeń kandydatów na senatora

1. Okręgowa komisja wyborcza, wykonując czynności związane z przyjmowaniem zgłoszeń kandydatów na senatora, powinna mieć na uwadze, że:

1) prawo do zgłoszenia kandydatów na senatora mają tylko te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej uchwałę w sprawie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego w celu zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora lub tylko w celu zgłaszania kandydatów na senatora (art. 98). Bieżąca informacja o tych komitetach jest dostępna na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl oraz w systemie informatycznym, o którym mowa w pkt I.3. Zbędne jest zatem żądanie od zgłaszającego przedkładania komisji uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w tej sprawie;

2) komitet wyborczy może w okręgu wyborczym zgłosić tylko jednego kandydata na senatora (art. 264 § 1);

3) kandydat na senatora może być zgłoszony tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko w ramach zgłoszenia przez jeden komitet wyborczy (art. 264 § 2);

4) nie można kandydować równocześnie na posła i na senatora (art. 193 § 2);

5) kandydatem na senatora może być tylko obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów osiągnął wiek 30 lat (art. 99 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Nie może być kandydatem na senatora osoba:

a) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,

b) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,

c) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu,

d) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,

e) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów;

6) zgłoszenie kandydata na senatora wymaga poparcia podpisami co najmniej 2000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu (art. 265 § 1 i 5).

2. Zgłoszenie, na piśmie, kandydata na senatora powinno być doręczone okręgowej komisji wyborczej osobiście przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub osobę przez niego upoważnioną, najpóźniej do godz. 24⁰⁰ w dniu, w którym upływa termin dokonywania zgłoszeń (art. 211 § 1 i 4).

Przyjmowanie dokumentów zgłoszenia komisja może powierzyć wyznaczonym osobom bądź utworzonym w tym celu zespołom. Przyjmujący zgłoszenie sprawdzają w obecności zgłaszającego, czy zostało ono złożone przez uprawnioną osobę i czy spełnia warunki określone w art. 212 i 264, numerują i opatrują pieczęcią komisji arkusze wykazu podpisów, a następnie wydają potwierdzenie zgłoszenia kandydata na senatora.

3. Po przyjęciu zgłoszenia kandydata na senatora niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek zmian w zgłoszeniu (art. 212 § 6).

4. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia okręgowa komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy zgłoszenie spełnia ustawowe wymagania. Odroczenie badania jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy z uwagi na dużą liczbę zgłoszeń list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora komisja nie ma możliwości niezwłocznego przystąpienia do badania. Jednakże w takim przypadku badanie zgłoszenia i rozstrzygnięcie w jego sprawie musi nastąpić nie później niż 3 dnia po przyjęciu zgłoszenia.

Obowiązkowymi elementami zgłoszenia są:

1) nazwa i adres komitetu wyborczego, numer okręgu, w którym zgłaszany jest kandydat na senatora, oraz nazwisko i adres pełnomocnika wyborczego komitetu, a gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika — również udzielenie jej upoważnienie, zawierające dane określone w art. 211 § 4. Upoważnienie powinno być opatrzone datą wystawienia i podpisem pełnomocnika;

2) dane zgłoszonego kandydata: nazwisko, wszystkie imiona (zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji ludności), zawód i miejsce zamieszkania (miejscowość) oraz oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy partii, której jest on członkiem (oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje), albo oznaczenie, że nie należy do partii politycznej. Brak w zgłoszeniu informacji o przynależności kandydata do partii politycznej, bez wyraźnego wskazania, że nie jest on członkiem żadnej partii, należy traktować jako nieudzielenie informacji w tym zakresie, co stanowi wadę zgłoszenia. Gdyby przy nazwisku kandydata była wskazana przynależność do więcej niż jednej partii, oznaczenie jego przynależności wskazuje zgłaszający.

Zgłaszający może wnosić również o umieszczenie przy nazwisku kandydata niebędącego członkiem partii politycznej oznaczenia, że jest on popierany przez partię polityczną, wskazując nazwę bądź skrót nazwy tej partii. Wniosek w tej sprawie może być złożony tylko wraz ze zgłoszeniem. Fakt udzielenia poparcia powinien być potwierdzony na piśmie przez właściwy statutowy organ danej partii. Potwierdzenia może dokonać również terenowy organ statutowy partii, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego. Kandydat może być oznaczony nazwą lub skrótem nazwy tylko jednej partii; oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 1–3);

3) wskazanie skrótu nazwy komitetu wyborczego, którym zarejestrowanego kandydata na senatora należy oznaczyć na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania. Jeżeli zgłaszający nie złoży wniosku o takie oznaczenie, okręgowa komisja wyborcza oznacza kandydata na senatora pełną nazwą komitetu wyborczego. Oznaczenie nazwą lub skrótem nazwy umieszcza się w tym samym brzmieniu, jakie wynika z uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie przyjęcia zawiadomienia. Jeżeli w uchwale w sprawie przyjęcia zawiadomienia nie ma skrótu nazwy komitetu, okręgowa komisja wyborcza nie uwzględnia wniosku o oznaczenie kandydata na senatora skrótem nazwy tego komitetu. Oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 212 § 4).

Do zgłoszenia muszą być załączone wymienione poniżej dokumenty:

— wykaz co najmniej 2000 podpisów wyborców, stale zamieszkałych w tym okręgu wyborczym, w którym dany kandydat jest zgłaszany, popierających zgłoszenie kandydata na senatora wraz z oświadczeniem o liczbie złożonych podpisów (art. 212 § 5 pkt 1).

Sprawdzając prawidłowość złożenia wymaganej liczby podpisów, komisja zwraca uwagę, czy każda strona wykazu odpowiada ustawowym wymaganiom (art. 265 § 3 i 4). Jeśli strona z wymaganymi danymi zespolona będzie ze stroną bez tych danych, podpisy od miejsca

zespolenia traktuje się jako złożone wadliwie. Jeżeli wykaz sporządzono na kartach dwustronnych, pierwsza strona takiej karty musi odpowiadać wymogom ustawowym, natomiast druga może zawierać wyłącznie dane i podpisy wyborców udzielających poparcia zgłoszeniu kandydata. Strony wykazu powinny być złożone w oryginale. Wypełnione strony wykazu będące kopiami traktuje się jako wadliwe. Czytelnie wpisane powinny być wszystkie dane wyborcy udzielającego poparcia objęte wykazem: nazwisko, imię, adres zamieszkania (miejscowość, ulica, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic — numer domu (posejji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali), numer PESEL oraz własnoręczny jego podpis. Nie jest wymagane podawanie kodu pocztowego. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, a inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, numer domu, numer lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie należy uznać również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach noszą to samo nazwisko, co wskazywałoby, że są członkami rodziny wspólnie zamieszkałymi pod tym samym adresem,

— pisemna zgoda kandydata na kandydowanie w danych wyborach ze wskazaniem numeru okręgu wyborczego, w którym będzie kandydował, oraz nazwy komitetu wyborczego, który będzie zgłaszał jego kandydaturę. Zgoda na kandydowanie powinna zawierać dane, o których mowa w art. 212 § 5 pkt 2,

— oświadczenie kandydata (art. 212 § 5 pkt 3), złożone według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów. Jeżeli kandydat, w związku z pełnieniem lub ubieganiem się o pełnienie funkcji publicznej określonej w powołanej ustawie, wcześniej składał oświadczenie, o którym wyżej mowa, składa zamiast niego informację według wzoru stanowiącego załącznik nr 2a do powołanej ustawy. Jeżeli z treści informacji wynikać będzie, że kandydat złożył oświadczenie według wcześniej obowiązujących wzorów, złożenie takiej informacji należy traktować jako wadę zgłoszenia.

Oświadczeń nie składają kandydaci urodzeni po dniu 31 lipca 1972 r. (art. 7 ust. 1 ustawy wyżej wymienionej),

— pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności (art. 212 § 5 pkt 4).

5. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia kandydata na senatora okręgowa komisja wyborcza występuje do Ministra Sprawiedliwości z zapytaniem o udzielenie informacji z Krajowego Rejestru Karnego o kandydacie na senatora (art. 214). Do przygotowania wystąpienia komisja może korzystać z systemu informatycznego, o którym mowa w pkt l.3.

IV. Rejestracja list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora

1. Po ustaleniu prawidłowości dokumentów zgłoszenia i wymaganego poparcia wyborców wyrażonego w wykazie podpisów, okręgowa komisja wyborcza postanawia o zarejestrowaniu listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora. W razie stwierdzenia wad dokumentów lub braku wymaganego poparcia wyborców komisja postanawia o wezwaniu do usunięcia wad zgłoszenia lub uzupełnienia wykazu podpisów bądź też o odmowie rejestracji listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora (art. 215, art. 216, art. 217 § 2).
2. Jeżeli dokumenty zgłoszenia i wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie spełniają ustawowo określone warunki, okręgowa komisja wyborcza sporządza niezwłocznie protokół rejestracji listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora. Jeden egzemplarz protokołu komisja doręcza zgłaszającemu, a drugi, wraz z oświadczeniami i informacjami przewidzianymi w art. 212 § 5 pkt 3, przesyła niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.
3. Okręgowa komisja wyborcza, stwierdzając wady zgłoszenia inne niż brak wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów wyborców (np. niekompletne dokumenty zgłoszenia bądź błędy w tych dokumentach), wzywa osobę zgłaszającą do ich usunięcia w terminie 3 dni, a jeśli wady nie zostaną usunięte w terminie — odmawia rejestracji listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora.

Analogicznie komisja postępuje, gdy wada zgłoszenia listy kandydatów na posłów polega na niespełnieniu wymogu, o którym mowa w art. 211 § 3. Przy usuwaniu tej wady nie obowiązują zakazy określone w art. 212 § 6, tj. zakaz uzupełniania listy o nazwiska kandydatów, zmiany kandydatów albo ich kolejności na liście.

W przypadku nieusunięcia wad zgłoszenia w odniesieniu do poszczególnych kandydatów zgłoszonych na liście kandydatów na posłów, listę rejestruje się w zakresie nieobjętym wadą, a odmawia rejestracji w odniesieniu do kandydatów zgłoszonych wadliwie; jest to jednak dopuszczalne tylko wówczas, gdy liczba kandydatów pozostających na liście nie jest mniejsza niż liczba posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym. W wypadku gdy liczba prawidłowo zgłoszonych kandydatów jest mniejsza od liczby wybieranych posłów, komisja odmawia rejestracji listy w całości (art. 215 § 3).

W postanowieniu o odmowie rejestracji podaje się uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o przysługującym zgłaszającemu prawie odwo-

łania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej; postanowienie doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę lub kandydata (art. 218).

4. Jeżeli liczba prawidłowo złożonych podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora jest mniejsza niż ustawowo wymagana, okręgowa komisja wyborcza wzywa zgłaszającego do uzupełnienia wykazu podpisów. Sposób uzupełnienia wykazu podpisów okręgowa komisja wyborcza ustala odpowiednio do charakteru stwierdzonej wady, z tym że wykaz podpisów złożony komisji wraz ze zgłoszeniem nie może być przekazany zgłaszającemu w celu uzupełnienia.

Uzupełnienie wykazu podpisów może być dokonane tylko do czasu upływu terminu przewidzianego do zgłoszenia list kandydatów na posłów lub kandydatów na senatora. Jeśli ustalenia wad wykazu podpisów komisja dokonała po upływie ustawowego terminu dla przyjmowania zgłoszeń lub gdy do upływu tego terminu zgłaszający nie dokonał uzupełnienia wykazu podpisów, okręgowa komisja wyborcza odmawia rejestracji listy kandydatów na posłów lub kandydata na senatora. W postanowieniu o odmowie rejestracji podaje się uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o przysługującym zgłaszającemu prawie odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej; postanowienie doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę lub kandydata (art. 216 i 218).

5. Jeśli w toku sprawdzania wykazu podpisów wyborców okręgowa komisja wyborcza poweźmie uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie bądź co do wiarygodności podpisów, dokonuje ona w terminie 3 dni sprawdzenia tych danych bądź wiarygodności podpisów, w sposób przewidziany w art. 217 § 1. Mimo że termin na dokonanie tych czynności ma charakter instrukcyjny, należy dążyć do jego dotrzymania. O wszczęciu postępowania wyjaśniającego należy niezwłocznie powiadomić osobę zgłaszającą listę kandydatów na posłów lub kandydata na senatora.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania okręgowa komisja wyborcza stwierdzi, że zgłoszenie listy kandydatów na posłów bądź kandydata na senatora nie zostało poparte ustawowo wymaganą liczbą podpisów, nie wzywa do uzupełnienia wykazu, lecz postanawia o odmowie rejestracji tej listy kandydatów na posłów bądź kandydata na senatora. W postanowieniu o odmowie rejestracji podaje się uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o przysługującym zgłaszającemu prawie odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej; postanowienie doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę lub kandydata (art. 217 i 218).

6. Okręgowa komisja wyborcza wykonuje zadania związane z rejestracją list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora, mając na uwadze terminy wykonania innych czynności wyborczych, przewidziane w ustawie. Komisja zapewnia zwłaszcza sprawne rozpatrywanie zgłoszeń list lub kandydatów na senatora, tak aby zakończyć procedurę rejestracyjną w jak najkrótszym czasie po dokonaniu zgłoszeń. Ma to szczególne znaczenie wobec zgłoszeń wniesionych bezpośrednio przed upływem terminu do ich dokonania, w odniesieniu do których postępowanie rejestracyjne, w tym ewentualne usuwanie stwierdzonych wad, odbywać się będzie po tym terminie; nie może to jednak mieć wpływu na terminowe sporządzenie przez komisję i podanie do publicznej wiadomości obwieszczeń o zarejestrowanych listach i kandydatach.

V. Numery list kandydatów na posłów i obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów na posłów i kandydatach na senatora

1. Po przekazaniu przez Państwową Komisję Wyborczą informacji o wylosowanych jednolitych numerach dla list kandydatów na posłów komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy w więcej niż jednym okręgu wyborczym, okręgowa komisja wyborcza przeprowadza losowanie numerów dla list tych komitetów wyborczych, których listy zostały zarejestrowane wyłącznie w danym okręgu wyborczym.

Losowanie przeprowadza się w następujący sposób. Do identycznych pojemników tego samego koloru wkłada się kartki z nazwami komitetów wyborczych, które zarejestrowały listę kandydatów na posłów wyłącznie w danym okręgu wyborczym; pojemniki te wkłada się do jednego większego pojemnika. Do identycznych pojemników, ale o innym kolorze, wkłada się kartki z kolejnymi numerami list, począwszy od pierwszego numeru po numerze przyznanym przez Państwową Komisję Wyborczą. W przypadku braku pojemników na kartki z nazwami komitetów i numerami list, do losowania mogą zostać wykorzystane koperty. Czynności losowania dokonują wyznaczeni przez okręgową komisję wyborczą sędziowie, losujący odpowiednio: nazwy komitetów wyborczych oraz numery list. Osoby losujące każdorazowo odczytują wylosowaną nazwę komitetu wyborczego oraz wylosowany numer listy i okazują je obecnym przy losowaniu. Nazwę komitetu wyborczego i wylosowany numer listy powtarza przewodniczący okręgowej komisji wyborczej.

O terminie i miejscu losowania zawiadamia się osoby, które dokonały zgłoszeń; nieobecność osoby zgłaszającej listę nie wstrzymuje losowania.

Z przeprowadzonego losowania sporządza się protokół, a o wylosowanych numerach list niezwłocznie zawiadamia się zgłaszających i Państwową Komisję Wyborczą (art. 220).

2. Po wylosowaniu numerów list okręgowa komisja wyborcza ustala treść obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów na posłów, za-

wierającego informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach list.

W obwieszczeniu podaje się także treść części A oświadczenia lustracyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944—1990 oraz treści tych dokumentów, tych kandydatów, którzy w oświadczeniu wskazali, że pracowali, pełnili służbę i/lub byli tajnymi współpracownikami organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

W odniesieniu do kandydatów, którzy przedłożyli informację o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego, treść oświadczenia okręgowa komisja wyborcza ustala, występując z pytaniem do Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej — Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Kopię odpowiedzi z Biura Lustracyjnego okręgowa komisja wyborcza przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej wraz z dokumentami, o których mowa w pkt IV.2 zdanie drugie.

Na obwieszczeniu nie umieszcza się symboli graficznych partii ani komitetów wyborczych.

Obwieszczenie powinno być rozplakatowane w terminie określonym w art. 221 § 2. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

Treść obwieszczenia zawierającego informacje o zarejestrowanych kandydatach na senatora okręgowa komisja wyborcza ustala odrębnie, podając te same dane zawarte w zgłoszeniach kandydatów, które umieszcza się w obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów na posłów, z tym że nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów na senatora umieszcza się w porządku alfabetycznym. Obwieszczenie to podaje się do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie oraz przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej (art. 221).

VI. Zmiany w zarejestrowanych listach kandydatów na posłów. Unieważnienie rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora

1. Okręgowa komisja wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy kandydatów na posłów nazwiskieralności lub złożył komisji na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie (art. 222 § 1).

Uzupełnienie zarejestrowanej listy kandydatów na posłów o nowego kandydata może mieć miejsce tylko wtedy, gdy skreślenie nazwiska kandydata nastąpiło wskutek jego śmierci i spowodowało, że na liście tej pozostało mniej kandydatów niż wynosi liczba posłów wybieranych w danym okręgu. W takim wypadku komisja zawiadamia osobę zgłaszającą tę listę o możliwości zgłoszenia nowego kandydata; zgłoszenie nowego kandydata nie wymaga poparcia podpisami wyborców. Uzupełnienia listy można dokonać najpóźniej 15. dnia przed dniem wyborów (art. 222 § 2).

Gdy skreślenie kandydata z listy nastąpiło z innej przyczyny niż śmierć kandydata lub jeśli lista nie została uzupełniona w terminie, a pozostaje na niej mniej kandydatów niż liczba posłów wybieranych w okręgu — komisja unieważnia rejestrację tej listy. Od postanowienia komisji w tej sprawie nie przysługuje środek prawny (art. 222 § 3).

Jeżeli nastąpiło rozwiązanie komitetu wyborczego (art. 101 § 1 i 3), okręgowa komisja unieważnia rejestrację listy tego komitetu. Od postanowienia komisji nie przysługuje środek prawny (art. 222 § 4).

2. Jeżeli kandydat na senatora zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył komisji na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowa-

nie albo nastąpiło rozwiązanie komitetu wyborczego, okręgowa komisja wyborcza unieważnia rejestrację kandydata. Od postanowienia komisji w tej sprawie nie przysługuje środek prawny.

3. Zawiadomienie wyborców o zmianach następuje w formie obwieszczenia. Jeśli wydrukowanie obwieszczenia przed dniem głosowania jest niemożliwe, należy zapewnić umieszczenie odpowiedniej informacji w lokalach obwodowych komisji wyborczych i, w miarę możliwości, podać ją w formie komunikatu w lokalnej prasie, rozgłoszeniach radiowych i telewizyjnych. Jeden egzemplarz obwieszczenia lub informacji przekazuje się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej (art. 222 § 5).